

2.A.4 Investicijski prioritet

Oznaka investicijskog prioriteta	9i
Naziv investicijskog prioriteta	Aktivna uključenost, uključujući s ciljem promicanja jednakih mogućnosti te aktivnog sudjelovanja i poboljšanja zapošljivosti

2.A.5 Specifični ciljevi koji odgovaraju investicijskom prioritetu i očekivanim rezultatima

Oznaka specifičnog cilja	1
Naziv specifičnog cilja	Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti kroz promociju integracije na tržište rada i socijalne integracije ranjivih skupina, i borba protiv svih oblika diskriminacije
<i>Rezultati koje države članice žele postići uz potporu Unije</i>	<p>Hrvatska ima jednu od najviših stopa ljudi u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti u EU, u iznosu od 32,3% u 2012. Rizik od siromaštva bio je najviši za nezaposlene (42,9%), ekonomski neaktivne (31,9%) i umirovljenike (21,8%). Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti izdvaja četiri skupine u najvećem riziku: djeca i mladi, starije osobe i umirovljenici, nezaposleni i osobe s invaliditetom (OSI). Uzroci siromaštva i socijalne isključenosti obično su višedimenzionalni, a rizične kategorije često se preklapaju.</p> <p>Broj radno sposobnih korisnika socijalne skrbi je u porastu, dok su nezaposleni često podložni mnogostrukim čimbenicima ranjivosti (invalidnost, dugotrajna nezaposlenost, pripadnost nacionalnoj manjini, itd.) i diskriminacije. Diskriminacija se pojavljuje tijekom procesa zapošljavanja, na radnom mjestu, u obrazovanju ili drugim područjima. No, budući i trenutni zaposlenici nisu informirani o svojim pravima i mogućnostima zaštite te nerado prijavljuju diskriminaciju. Trebalo bi podići svijest u vezi s tim pitanjima.</p> <p>Volontiranje predstavlja korak prema povećanju zapošljivosti i aktivnog uključivanja nezaposlenih korisnika socijalnih prava. Budući da će ESF podržati promicanje volontiranja, očekuje se postizanje šireg raspona volonterskih programa i većeg broja volontera iz te skupine.</p> <p>Osobe s invaliditetom čine oko 12% ukupnog stanovništva, a samo 1,9% njih su registrirani kao nezaposleni u HZZ-u. 67,3% je dugotrajno nezaposleno, a 32,2% nema prethodnog radnog iskustva. Romi (16,975</p>

stanovnika) su jedna od najranjivijih skupina zbog niže razine obrazovanja, loših uvjeta stanovanja i nezaposlenosti. U Hrvatskoj je specifični čimbenik ranjivosti povezan s hrvatskim braniteljima i stradalnicima iz Domovinskog rata.

Osobe iz ovih skupina suočene su sa siromaštvom, socijalnom isključenosti i diskriminacijom u svojim zajednicama. Zbog marginalizacije, doživljavaju prepreke pri (ponovnom) uključivanju na tržište rada. Oni trebaju podršku u pristupu tržištu rada i životu zajednice, uključujući kulturne aktivnosti, stjecanje radnih vještina i iskustava, psihosocijalnu podršku, itd. Kapaciteti ustanova socijalne skrbi, organizacija civilnog društva i drugih pružatelja socijalnih usluga i usluga zapošljavanja nisu dovoljni za pružanje kvalitetnih usluga povezanih s pristupom tržištu rada.

Mogućnosti ranjivih skupina još su više ograničene u vrijeme recesije, a njihova aktivacija traži dodatne privremene i ciljane napore. Programi javnih radova pružit će kratkoročno zaposlenje (do 12 mjeseci) kroz rad u zajednici za osobe u riziku od socijalne isključenosti. To će ih zadržati na tržištu rada i spriječiti njihov odlazak u neaktivnost.

I mladi su uvelike pogođeni gospodarskom krizom te je potrebno povećano sudjelovanje mladih u životu zajednice.

Očekivani rezultati uključuju povećanu aktivaciju i osiguravanje jednakog pristupa tržištu rada za najranjivije skupine kroz povećanje sudjelovanja u aktivnostima vezanih za stjecanje dodatnih vještina i radnog iskustva. Također se očekuju poboljšane mogućnosti zapošljavanja, uključujući i volontiranje, korisnika socijalne skrbi i posebno ranjive skupine nezaposlenih osoba, poboljšanje znanja i vještina stručnjaka iz socijalnog sektora, sektora zapošljavanja i civilnog sektora, kao i svijest o diskriminaciji kod svih relevantnih dionika. Uz to, očekuje se povećano sudjelovanje mladih u životu zajednice i procesu donošenja odluka.

Tablica 4.: Zajednički pokazatelji rezultata za koje je ciljna vrijednost utvrđena i pokazatelji rezultata za pojedine programe koji odgovaraju specifičnom cilju (po investicijskom prioritetu i kategoriji regije) (za ESF)

Investicijski prioritet: 9i – Aktivna uključenost, uključujući s ciljem promicanja jednakih mogućnosti te aktivnog sudjelovanja i poboljšanja zapošljivosti														
Identifikacijska oznaka	Pokazatelj	Kategorija regije	Mjerna jedinica za pokazatelj	Zajednički pokazatelj ostvarenja korišten kao osnova za postavljanje ciljne vrijednosti	Početna vrijednost			Mjerna jedinica za osnovnu i ciljnu vrijednost	Početna godina	Ciljna vrijednost (2023.)			Izvor podataka	Učestalost izvješćivanja
					M	Ž	Ukupno			M	Ž	Ukupno		
CR04	sudionici koji imaju posao, uključujući samozaposlene, po prestanku sudjelovanja	Slabije razvijene	Broj	nezaposleni, uključujući dugotrajno nezaposlene			12,00	Postotak (%)	2013.			12,00	Podaci HZMO-a, podaci HZZ-a, relevantni evidentirani podaci, izvještaji o projektima, ISU	Godišnje
SR201	broj nezaposlenih sudionika koji su završili program osposobljavanja	Slabije razvijene	Broj				79,00	Postotak (%)	2013.			80,00	Izvješća o projektu, ISU	Godišnje
SR202	smanjenje pada broja stanovnika u pet pilot područja uključenih u program društvene, gospodarske i geografske obnove	Slabije razvijene	Broj				62,20	Postotak (%)	2013.			67,00	Izvješća o projektu, službena državna statistika	Godišnje

2.A.6 Aktivnosti koje će se podržati u okviru investicijskog prioriteta (po investicijskim prioritetima)

2.A.6.1 Opis vrste i primjeri aktivnosti koje će se podržati te njihov očekivani doprinos specifičnim ciljevima, uključujući, prema potrebi, određivanje glavnih ciljanih skupina, posebne ciljane teritorije i vrste korisnika

Investicijski prioritet	9i – Aktivna uključenost, uključujući s ciljem promicanja jednakih mogućnosti te aktivnog sudjelovanja i poboljšanja zapošljivosti
<p>SC 9.i.1</p> <p>U okviru ovog investicijskog prioriteta podržat će se sljedeće mjere s ciljem poboljšanja socijalnog uključivanja ranjivih skupina:</p> <p>Nove socijalne usluge i širenje postojećih za aktivno uključivanje i poboljšanje zapošljivosti za nezaposlene radno sposobne korisnike socijalnih prava kroz aktivnosti individualne podrške (psihosocijalna podrška, usluge mentorstva), savjetovanje, osposobljavanje za poboljšanje radnih navika, kompetencija i socijalnih vještina te radionice osposobljavanja i unapređenja vještina za stručnjake zaposlene u sustavu socijalne skrbi. Provodit će specifične aktivnosti vezane uz inkluzivno volontiranje i usvajanje novih vještina kroz volonterske programe i projekte u području socijalnog uključivanja.</p> <p>Ciljane skupine: nezaposleni korisnici socijalne skrbi, stručnjaci zaposleni u sustavu socijalne skrbi.</p>	

Korisnici: Ministarstvo socijalne politike i mladih, javne i privatne institucije u području socijalne politike, jedinice lokalne i regionalne samouprave, nevladine organizacije, neprofitne organizacije, zadruge, lokalne i regionalne razvojne agencije, međunarodne organizacije u području socijalne politike.

Pristup tržištu rada promicat će se putem pružanja financijske potpore projektima namijenjenih povećanju aktivacije i zapošljivosti pojedinih ranjivih skupina (odnosno skupina s višestrukim čimbenicima ranjivosti), kao što su dugotrajno nezaposleni, osobe s invaliditetom, Romi, beskućnici, starije osobe, migranti na lokalnoj razini. Takve usluge uključuju specijalizirano prilagođeno osposobljavanje, osposobljavanje na radnom mjestu, mjere podizanja svijesti, radionice socijalnog uključivanja.

Posebno prilagođen skup mjera predviđen je za ciljane skupine hrvatskih branitelja i stradalnika iz Domovinskoga rata, Rome i druge pripadnike nacionalnih manjina. Hrvatski branitelji iz Domovinskog rata suočeni su s velikim rizikom dugotrajne nezaposlenosti, isključenosti iz tržišta rada i iz društva, dijelom zbog njihove dobne strukture, gubitka kompetencija, zdravstvenih problema, ali i zbog negativne percepcije i predrasuda u vezi s njihovim poslovnim sposobnostima, vještinama i društvenim statusom. Stoga će se pružiti podrška kampanjama podizanja javne svijesti i obrazovanju o provedbi aktivne politike zapošljavanja i obrazovanja za hrvatske branitelje i stradalnike Domovinskog rata kako bi im se olakšao pristup tržištu rada. Što se tiče ciljane skupine Roma i ostalih nacionalnih manjina, podaci pokazuju da su te skupine posebno ugrožene zbog opće diskriminacije, što dovodi do problema pri integraciji na tržištu rada. Osim toga, one imaju puno veći rizik od siromaštva od ostalih skupina. Aktivnosti koje će se podržavati uključuju daljnje aktivnosti za mapiranje potreba Roma i drugih manjina, razvoj i provedbu lokalnih akcijskih planova radi uključivanja i integracije skupina nacionalnih manjina, praćenje i vrednovanje provedenih planova, umrežavanje i aktivnosti suradnje na lokalnoj razini, poboljšanje prikupljanja podataka i istraživačkih aktivnosti, osposobljavanje i podizanje svijesti. Osim diskriminacije i socijalne isključenosti, Romi kao tipični predstavnici marginaliziranih zajednica žive u lošim životnim uvjetima, bez osnovne infrastrukture kao što su adekvatne stambene jedinice i doživljavaju segregaciju u stanovanju i obrazovanju. Zdravstvo je još jedno područje s lošim pokazateljima. Iz tog razloga postoji potreba za višedimenzionalnim integriranim pristupom za rješavanje njihovih potreba. Trebao bi se temeljiti na nacionalnom mapiranju siromaštva i uključivati integrirane intervencije obnove koje se komplementarno financiraju kroz ESF i EFRR.

Provedba programa javnih radova osmišljena je za promicanje socijalnog uključivanja i integraciju pojedinih ranjivih skupina nezaposlenih (onih koji podliježu višestrukim čimbenicima ranjivosti), tj. teško zapošljive osobe, oni koji imaju ograničene mogućnosti zaposlenja na trenutačnom tržištu rada, osobito tijekom dugotrajne gospodarske krize. Nezaposlenost, a posebno dugotrajna nezaposlenost pokazuju značajan degradirajući psihološki učinak na pojedinca. Javni rad ima za cilj potaknuti osjećaj društvene korisnosti pojedinca, ima pozitivan učinak na samopouzdanje i motivaciju te dovodi do razvoja mreže sudionika. Mjera se provodi kao prvi korak prema uključenju na tržište rada, a sudionici u shemama javnih radova imaju na raspolaganju u okviru službi za zapošljavanje profesionalno usmjeravanje i pomoć pri traženju posla, te im je omogućeno sudjelovanje u drugim mjerama APZ-a. Sukladno smjernicama Europske komisije za javne radove, za razdoblje 2014.-2020. postupno će se smanjivati ulaganja u programe javnih radova i njihov opseg, s obzirom na očekivani oporavak gospodarstva i tržišta rada, dok će se u kasnijim fazama mjere aktivne politike tržišta rada kao što su osposobljavanje i prekvalifikacije,

razvijati s ciljem povećanja zaposlenosti i zapošljivosti (u skladu s prioritetskom osi 1). Programi pokrivaju različita područja, od održavanja i komunalnih poslova do socijalne skrbi, obrazovanja, mjere zaštite okoliša te, ovisno o području, mogu također uključivati i komponentu osposobljavanja i obrazovanja.

Značajne aktivnosti usmjerit će se poboljšanju dostupnosti usluga za osobe s invaliditetom, posebno fizičke dostupnosti i dostupnosti informacija, kao preduvjetima za jednak pristup tržištu rada. Aktivnosti uključuju prilagodbu i uklanjanje fizičkih prepreka te pružanje usluga i informacija prema tipu invaliditeta. Usluge profesionalne rehabilitacije prilagodit će se novim modelima razvoja u skladu s odredbama novog Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji. Infrastrukturne prilagodbe i uklanjanje fizičkih prepreka financirat će se kroz ESF kao vrsta aktivnosti EFRR-a, budući da se radi o ulaganjima malih razmjera.

Zapošljavanje mladih olakšat će se kroz IP 8.ii, a dodatno, kroz ovaj investicijski prioritet, organizacije civilnog društva i institucije u području rada s mladima (organizacije mladih, centri za mlade, info-centri za mlade, klubovi mladih, javne ustanove i druge organizacije i institucije) podržat će se kroz subvencije za uspostavu novih i poboljšanje postojećih programa za mlade koji će unaprijediti njihovo socijalno uključivanje u život zajednice. Fokus će biti na širenju mreže klubova mladih, centara za mlade i info-centara podupirući osnivanje ovih organizacija u područjima gdje nedostaju, kao i na poticanje mladih na aktivno sudjelovanje u zajednici i u donošenju odluka (npr. savjetovanje s mladima, obrazovanje za članove vijeća mladih), na poticajne programe i programe razvoja socijalnih vještina, radnih navika i ostalih vještina koje će povećati socijalno uključivanje i konkurentnost mladih na tržištu rada. Dio će se pažnje posvetiti razvoju i provedbi novih programa (izvannastavne aktivnosti), s ciljem sprečavanja nasilnog i antisocijalnog ponašanja među mladima.

Ciljane skupine: mladi, stručnjaci koji rade s mladima.

Korisnici: organizacije civilnog društva i institucije u području rada s mladima, Ministarstvo socijalne politike i mladih, jedinice lokalne i regionalne samouprave.

U cilju borbe protiv diskriminacije kao najznačajnije prepreke socijalnom uključivanju i jednakom pristupu i sudjelovanju na tržištu rada za ranjive skupine, provodit će se razne aktivnosti podizanja svijesti, ali i izravni kontakt i razmjena informacija s ključnim dionicima na tržištu rada. Naglasak će biti na osposobljavanju za javni sektor na državnoj i regionalnoj razini, te uspostavi alata i mehanizama podrške za poslodavce radi sprječavanja diskriminacije. Također se predviđa razmjena dobrih praksi, vrednovanje mjera, praćenje javnih politika u vezi suzbijanja diskriminacije, mjere zagovaranja i besplatna pravna pomoć za ranjive skupine u slučajevima radnih i socijalnih prava.

Provodit će se mjere za poticanje socijalne inovacije kako bi se usmjeravale strukturne reforme socijalne politike i programi aktivnog uključivanja.

Nadalje, financirat će se mjere jačanja mreža i inicijativa koje promoviraju pristup interkulturalnim aktivnostima i socijalnu integraciju ranjivih skupina. Interkulturalne su aktivnosti posebno usmjerene na mladež i starije osobe, a cilj im je promicanje socijalne kohezije na razini lokalnih zajednica. Kultura i mediji stvaraju kvalitetnu platformu za socijalnu integraciju različitih marginaliziranih skupina kao što su mladi i starije

osobe, kao i za proširenje interkulturalnih programa ciljanih za različite manjine u svrhu povećanja njihove vidljivosti, poticanju aktivnog sudjelovanja u zajednici i promicanju njihovih prava. Ove inicijative također će podržati angažman umjetnika i medijskih djelatnika. Aktivnosti će uključivati podršku medijima u zajednici, organizaciju radionica, seminara, treninga, predstava, raznih interaktivnih događanja, itd. usmjerenih na poboljšanje pristupačnosti umjetnosti i kulturi, razvijanju kreativnosti mladih te aktivno i zdravo starenje umirovljenika.

2.A.6.2 Osnovna načela odabira operacija

Investicijski prioritet	9i – Aktivna uključenost, uključujući s ciljem promicanja jednakih mogućnosti te aktivnog sudjelovanja i poboljšanja zapošljivosti
<p>Nadzorni odbor za Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali (OPULJP) nadležno je tijelo za definiranje i usvajanje kriterija za odabir i metodologije na razini OPULJP-a.</p> <p>Procjena projekata podliježe detaljnim kriterijima za odabir koje je odobrio Nadzorni odbor.</p> <p>Na temelju kriterija za odabir i metodologije svako posredničko tijelo razine 1 ili korisnička institucija će pripremiti Sažetak operacije (SO), koji će se podnijeti upravljačkom tijelu na odobrenje. Odobrenje sažetka operacije tako će biti temelj za razvoj i pripremu projektne dokumentacije za svaku operaciju.</p> <p>Aktivnosti će se provoditi kroz otvorene ili ograničene pozive za dostavu prijedloga (procedure izravne dodjele).</p> <p>Ključni kriteriji za odabir operacija/projekata uključuju prema potrebi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – usklađenost i doprinos prijedloga operacije/projekta ostvarivanju ciljeva utvrđenih u relevantnim nacionalnim, strateškim dokumentima (strategije, smjernice, akcijski planovi, programi); – relevantnost i važnost operacije/projekta za ostvarivanje ciljeva i pokazatelja OPULJP-a; – jasno određene i opisane ciljane skupine i njihove potrebe u pogledu ciljeva OPULJP-a; – kvaliteta prijedloga projekta (aktivnosti navedene u prijedlogu jasno su određene, povezane su s problemima koje bi projekt trebao riješiti i pridonose ciljevima projekta, provedivost projekta); – sposobnost podnositelja zahtjeva (razina operativne sposobnosti podnositelja zahtjeva koja je potrebna za pripremu i provedbu projekta); – održivost projekta predstavljena je i jasno opisana (postoji mogućnost šire primjene rezultata projekta). 	

U slučaju otvorenih poziva uspostaviti će se Odbor za ocjenjivanje na razini posredničkog tijela razine 1 ili 2, a upravljačko tijelo detaljno će razraditi kriterije za ocjenjivanje. U slučaju ograničenog poziva/postupka izravne dodjele posredničko tijelo razine 1 dostavit će prijedlog odabira operacija upravljačkom tijelu koji će se odobriti kao ograničeni poziv za dostavu prijedloga na temelju dostavljene relevantne dokumentacije, obrazlažući odabir korisnika u odnosu na njegove institucionalne/pravne posebnosti.

Pet pilot lokacija unaprijed će se odabrati među malim gradovima od 10.000 do 35.000 stanovnika na temelju indeksa višestruke deprivacije izračunate putem socio-ekonomskih podataka dostupnih na razini općine, a tiču se nezaposlenosti, demografije, razine obrazovanja, udjela stanovništva u socijalnoj skrbi, i uključuju jedan grad koji zadovoljava kriterije značajne romske manjine.

Zajednički opći princip za sve operacije podržane u pet pilot malih gradova je doprinos socio-ekonomskoj obnovi tih gradova i posljedično smanjenje društvene nejednakosti i siromaštvo.

Sve operacije koje se financiraju u okviru ovog specifičnog cilja iz ESF-a moraju:

- biti u skladu s odobrenim interventnim planovima;
- pokazati jasan fokus na socijalnu isključenost i borbu protiv siromaštva;
- uključivati socio-ekonomsku aktivaciju stanovnika;
- poboljšati aktivno uključivanje, s posebnim naglaskom na povećanje zapošljivosti u ciljanim područjima;
- biti usklađene s projektima ostvarenim u pet pilot gradova u skladu s drugim specifičnim ciljevima;
- pokazati jasnu vezu s operacijama koje sufinancira EFRR u skladu sa specifičnim ciljem 9b1 Operativnog programa Konkurentnost i kohezija.

Prioritet će se dati projektima koji se bave problemima ranjivih skupina, posebice izbjeglica, raseljenih osoba, povratnika, hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i pripadnika romske manjine. Promovirat će se sudjelovanje organizacija civilnog društva i drugih institucija izvan javnog sektora u pripremi i realizaciji projekata.

Detaljne kriterije će definirati UT i odobriti Nadzorni odbor za Operativni program.

2.A.6.5 Pokazatelji ostvarenja po investicijskim prioritetima i, prema potrebi, po kategorijama regije

Tablica 5.: Zajednički i pokazatelji za pojedine programe (po investicijskim prioritetima, podijeljeni po kategorijama regije za ESF i, prema potrebi, za EFRR)

Investicijski prioritet		9i – Aktivna uključenost, uključujući s ciljem promicanja jednakih mogućnosti te aktivnog sudjelovanja i poboljšanja zapošljivosti							
Identifikacijska oznaka	Pokazatelj	Mjerna jedinica	Fond	Kategorija regije (gdje je relevantno)	Ciljna vrijednost (2023.)			Izvor podataka	Učestalost izvješćivanja
					M	Ž	Ukupno		
CO01	nezaposleni, uključujući dugotrajno nezaposlene	Broj	ESF	Slabije razvijene			18.524,00	Izvešća o projektu, ISU	Godišnje
CO06	mlađi od 25 godina	Broj	ESF	Slabije razvijene			6.970,00	Izvešća o projektu, ISU	Godišnje
CO07	stariji od 54 godine	Broj	ESF	Slabije razvijene			2.881,00	Izvešća o projektu, ISU	Godišnje
CO16	sudionici s invaliditetom	Broj	ESF	Slabije razvijene			5.575,00	Izvešća o projektu, ISU	Godišnje
SO201	Broj aktivnosti za podizanje svijesti / javne kampanje	Broj	ESF	Slabije razvijene			133,00	Izvešća o projektu, ISU	Godišnje
SO202	nezaposleni koji su sudjelovali u osposobljavanju	Broj	ESF	Slabije razvijene			7.089,00	Izvešća o projektu, ISU	Godišnje
SO203	stručnjaci koji su sudjelovali u osposobljavanju	Broj	ESF	Slabije razvijene			2.355,00	Izvešća o projektu, ISU	Godišnje
SO204	broj pripremljenih i provedenih planova aktivnosti	Broj	ESF	Slabije razvijene			5,00	Izvešća o projektu, ISU	Godišnje
SO207	Broj sudionika pripadnika romske i drugih nacionalnih manjina	Broj	ESF	Slabije razvijene			1.639,00	Izvešća o projektu, ISU	Godišnje